

**Valtioneuvoston kirjelmä Eduskunnalle ehdotuksista
Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi
(yhtenäinen eurooppalainen ilmatila)**

Perustuslain 96 §:n 2 momentin perusteella lähetetään eduskunnalle Euroopan yhteisöjen komission 10 päivänä lokakuuta 2001 antama tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille toimintaohjelmasta yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten ja ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisen edellytyksistä, sekä 10 päivänä lokakuuta 2001 antama tiedonanto neuvostolle ja

Euroopan parlamentille yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisesta ja ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa, yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä ja eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta, sekä tiedonannoista ja ehdotuksista laadittu muistio.

Helsingissä 7 päivänä helmikuuta 2002

Liikenne- ja viestintäministeri *Kimmo Sasi*

Vanhempi hallitussihteeri Rita Linna

EU/191001/0821
 EU/221001/0823
 EU/221001/0825
 EU/221001/0826

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

MUISTIO

EHDOTUKSET EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSIKSI YHTENÄISESTÄ EUROOPPALAISESTA ILMATILASTA

1. Ehdotus

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 10 päivänä lokakuuta 2001 tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille toimintaohjelmasta yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten ja ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisen edellytyksistä (nk. ilmatilan puiteasetus). Komissio antoi tarkistetun tiedonannon ja ehdotuksen 30 päivänä marraskuuta 2001.

Euroopan yhteisöjen komissio antoi 10 päivänä lokakuuta 2001 tiedonannon neuvostolle ja Euroopan parlamentille yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisesta ja ehdotukset Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksiksi lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (nk. lennonvarmistuspalveluasetus), yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (nk. ilmatila-asetus) ja eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (nk. ilmaliikenteen hallintaverkkoasetus). Komissio antoi tarkistetun tiedonannon ja ehdotukset 11 päivänä joulukuuta 2001.

Asetusehdotuksien oikeusperusta on EY:n perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohta. Ehdotus käsitellään 251 artiklan mukaisessa yhteispäätösmenettelyssä.

2. Ehdotuksen tausta ja sisältö

Yhtenäinen eurooppalainen ilmatila -hankkeen tavoitteena on ehkäistä ja poistaa

monien EY:n jäsenmaiden ilmatilan ruuhkautumisesta ja lentoliikenteen myöhästymisistä aiheutuvia haittoja. Komissio antoi joulukuussa 1999 tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle yhtenäisestä eurooppalaisesta ilmatilasta, jossa käsiteltiin Euroopan lentoliikenteen hallintaan liittyviä ongelmia ja ehdotuksia niiden ratkaisemiseksi erityisesti ilmatilan hallintaa yhtenäistämällä. Jatkuvasti lisääntynyt lentoliikenne on johtanut mm. ilmatilan ruuhkautumiseen ja lentoliikenteen myöhästymisiin. Tästä on aiheutunut merkittäviä ongelmia lähinnä Keski-Euroopassa, jossa sijaitsee useita vilkkaasti liikennöityjen lentoreittien solmukohtia ja suuria lentoasemia.

Komissio perusti tammikuussa 2000 korkean tason asiantuntijaryhmän suunnittelemaan strategiaa Euroopan ilmatilan hallinnan kehittämiseksi, siviili- ja sotilasilmaliikenteen käytettävissä olevan ilmatilan lisäämiseksi ja tarvittavan sääntelyn harmonisoimiseksi. Asiantuntijaryhmän puheenjohtajana toimi komissaari de Palacio ja sen työhön osallistui jäsenvaltioiden siviili- ja sotilasilmaliikenteen lennonvarmistuksesta vastaavia viranomaisia sekä Sveitsin ja Norjan edustajat. Euroopan lennonvarmistusjärjestö Eurocontrol antoi teknistä asiantuntija-apua. Komissio muodosti toimiala- ja työmarkkinaryhmän, jonka kautta työmarkkinaosapuolet, toimialan edustajat sekä matkustajien järjestöt osallistuivat keskusteluihin.

Korkean tason asiantuntijaryhmä luovutti kertomuksensa marraskuussa 2000. Kertomuksessa yhdytään komission

näkemykseen ongelmien syistä ja painotetaan tarvetta yksinkertaistaa Euroopan ilmatilan rakenteita ja hallintaa, saada sotilaskäytössä olevaa ilmatilaa myös siviilikäyttöön, erottaa lennonvarmistuksen palvelutarjonta norminannosta sekä perustaa yhteiseksi resurssiksi määritellyn eurooppalaisen ilmatilan hallintaa sääntelevä vahva ja riippumaton sääntelyelin. Yhtenäinen ilmatila tulisi mahdollisuuksien mukaan ulottaa koskemaan myös muita Euroopan maita.

Komissio on laatinut kertomuksen pohjalta toimintaohjelman yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten sekä neljä asetusehdotusta. Asetuspaketti sisältää ehdotukset perustamisen edellytyksiä käsitteleväksi ilmatilan puiteasetukseksi sekä yksityiskohtaisemmat ehdotukset lennonvarmistuspalveluasetukseksi, ilmatila-asetukseksi ja ilmaliikenteen hallintaverkkoasetukseksi. Asetusehdotusten oikeusperustana on EY:n perustamissopimuksen 80 artiklan 2 kohta. Komissio katsoo, että asetusehdotusten ilmatilan sotilaskäyttöön liittyvät vaikutukset eivät muuta säädöksen oikeusperustaa.

Yhteisön liittymisellä Euroopan lennonvarmistusjärjestö Eurocontrolin jäseneksi on keskeinen merkitys yhtenäinen eurooppalainen ilmatila -hankkeen toteutumisen kannalta. Asetusehdotuksissa viitataan useissa kohdissa komission ja Eurocontrolin tiiviiseen yhteistyöhön teknistä asiantuntemusta vaativissa kysymyksissä. Komissio sai vuonna 1998 mandaatin neuvotella EY:n liittymisestä Eurocontrolin jäseneksi. Neuvottelut edistyivät hyvin, mutta liittymishanke on ollut pysähdyksissä Espanjan ja Ison-Britannian välisen Gibraltariin liittyvän erimielisyyden johdosta. Maiden sopimuksen perusteella laadittaneen erityinen säännös yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten tarvittavien toimenpiteiden soveltamisalasta.

Asetus yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamisen edellytyksistä (nk. ilmatilan puiteasetus)

Asetusehdotuksen tarkoituksena on perustaa 31 joulukuuta 2004 mennessä

yhtenäiseksi alueeksi suunniteltu ja sellaisena hallittu eurooppalainen ilmatila. Asetusehdotus laajentaa yhteisön toimivallan koskemaan ilmatilan organisointia ja käyttöä sekä näihin liittyviä menettelyjä, lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen periaatteita taloudelliset näkökohdat mukaan lukien sekä lennonvarmistuslaitteita, -järjestelmiä ja -menetelmiä. Asetusehdotuksessa esitetään yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustamista koskevat ja edellä mainittuihin kohdealoihin kohdistuvia toimenpiteitä määritettäessä sovellettavat periaatteet.

Ilmaliikenne ja ilmatilan käyttäjät määrittää asetuksessa siten, että käsitteet kattavat kaikki siviili-ilma-alukset ja valtioiden ilma-alukset, myös sotilas-, tulli- ja poliisikäytössä olevat ilma-alukset. Asetusehdotuksessa on suojalauseke, jonka mukaan asetus ei estä jäsenvaltiota antamasta tai soveltamasta toimenpiteitä, jotka ovat perusteltuja yleisen järjestyksen ylläpitämiseen vaikuttavissa vakavissa sisäisissä levottomuuksissa, sodassa tai sodan uhan muodostavassa vakavassa kansainvälisessä jännitystilanteessa tai rauhan ja kansainvälisen turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvien velvoitteiden täyttämiseksi.

Asetusehdotuksessa huomioidaan Euroopan lennonvarmistusjärjestö Eurocontrolin asiantuntemus ja tavoite luoda yleiseurooppalainen ilmatila. Asetusehdotus velvoittaa komission huolehtimaan, että yhtenäinen eurooppalainen ilmatila voidaan ulottaa yhteisön ulkopuolisiin valtioihin.

Asetusehdotuksessa perustetaan yhtenäisen ilmatilan komitea avustamaan komissiota asetusten täytäntöönpanoon liittyvissä kysymyksissä. Jäsenvaltiot nimeävät komiteaan kukin kaksi edustajaa, joten jäsenvaltion niin halutessa sekä siviili- että sotilasilmailun edustaja voi osallistua komitean työskentelyyn. Ulkopuoliset asiantuntijat voivat osallistua komitean työskentelyyn.

Asetusehdotus sisältää kohdealueilla toteutettujen toimenpiteiden seuranta ja valvontaa, laadun ja tehokkuuden tarkastelua sekä vaikutusten arviointia koskevat velvoitteet.

Asetus lennonvarmistuspalvelujen antamisesta yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa (nk. lennonvarmistuspalveluasetus)

Asetusta sovelletaan siviili-ilmailun lennonvarmistuspalvelujen tarjoamiseen sekä asetuksen liitteessä määriteltyjen ilmailukennepalvelujen, etsintä- ja pelastuspalvelujen, sääpalvelujen, ilmatiedotuspalvelujen sekä viestintä-, suunnistus- ja valvontapalvelujen tarjoamiseen. Ilmailukennepalveluihin kuuluvat aluelennonjohtopalvelut, lähestymislennonjohtopalvelut ja lähilennonjohtopalvelut.

Asetusehdotuksen lähtökohtana on lennonvarmistuspalvelujen tarjoajan ja tätä valvovan viranomaisen eriyttämisen periaate. Eriyttäminen on toteutettava vähintäänkin toiminnallisella tasolla. Kunkin jäsenvaltion tulee nimetä kansallinen valvontaviranomainen, joka valvoo asetuksen täytäntöönpanoa ja palveluntarjoajien toiminnan turvallisuutta ja tehokkuutta. Valvontaviranomainen voi teettää asianmukaiset tarkastukset ja selvitykset myös hyväksytyillä laitoksilla.

Asetusehdotuksessa säädetään Eurocontrolin turvallisuusvaatimusten (ESARR, Eurocontrol Safety Regulatory Requirements) voimaansaattamisesta yhteisön alueella. Turvallisuusvaatimusten voimaansaattaminen sekä tekniikan kehityksen edellyttämät muutokset asetuksen liitteisiin ja tiettyihin viit-tauksiin käsitellään yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyn mukaisesti. Asetusehdotuksessa on varauduttu Euroopan lentoturvallisuusviraston perustamiseen ja lennonvarmistusalan viranomaistehtävien mahdolliseen siirtymiseen sen hoidettavaksi.

Asetusehdotus perustuu lennonvarmistuspalvelujen tarjoamisen luvanvaraisuuteen. Jäsenvaltiot myöntävät luvat ja seuraavat niiden käyttöä. Lupa voidaan myöntää joko kutakin asetuksen liitteessä määriteltyä yksittäistä lennonvarmistuspalvelua tai näiden palvelujen muodostamaa kokonaisuutta varten. Vaatimukset täytävillä

palveluntarjoajilla on oikeus saada lupa. Jäsenvaltion on hyväksyttävä kaikki yhteisössä myönnettyt luvat. Lupajärjestelmää koskevat yksityiskohdat vahvistetaan yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyä noudattaen.

Ilmailukennepalvelujen tarjoamiseen sovelletaan nimeämisjärjestelmää. Ilmatila-asetuksen mukaan yhtenäinen ilmatila jaetaan lohkoihin, joiden rajojen ei tarvitse vastata valtioiden rajoja. Jäsenvaltioiden on, tarvittaessa yhdessä, nimettävä määräajaksi omassa ilmatilassaan sijaitseviin lohkoihin palveluntarjoaja, jolla on yhteisössä voimassa oleva lupa. Luvan saaneita palveluntarjoajia voidaan kilpailuttaa. Palveluja on tarjottava avoimesti ja syrjimättä, ja ne on suoritettava lupaehtojen mukaisesti. Palveluntarjoajan tulee eriyttää kirjanpito ja soveltaa yhteisön käyttöön ottamia kansainvälisiä tilinpäätösstandardeja. Asetusehdotuksessa on määräykset palveluntarjoajia, näiden liikesuhteita ja kustannustekijöitä koskevien tietojen luottamuksellisuudesta. Kansalliset viranomaiset eivät lähtökohtaisesti saa ilmaista salassapitovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja.

Asetusehdotus edellyttää operatiivisten tietojen vaihtamista reaaliaikaisesti ja syrjimättä palveluntarjoajien välillä sekä palveluntarjoajien ja ilmatilan käyttäjien välillä. Tietojen käyttöä koskevat vakioehdot vahvistetaan tarvittaessa yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyä noudattaen.

Asetusehdotuksessa on säännös lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien suhteista sotilasviranomaisiin. Tavoitteena on mm. pysyvästi sotilasilmailulle varattujen ilmatilan osien saaminen myös siviili-ilmailun käyttöön sekä siviili- ja sotilasilmailun välisen yhteistoiminnan parantaminen.

Asetusehdotuksessa perustetaan lennonvarmistuspalvelujen maksujärjestelmä, jonka on toteutettava asetuksen mukaiset vaatimukset ja periaatteet syrjimättömyydestä, läpinäkyvyydestä sekä kustannussidonnaisuudesta.

Asetusehdotuksessa säännellään maksujen määräytymisen perusteista sekä maksujen seurannasta. Niitä koskevat

täytäntöönpanosäännöt vahvistetaan yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyä noudattaen. Asetusehdotus antaa yhteisölle toimivallan arvioida lennonvarmistuspalvelujen maksujen tarkoituksenmukaisuutta ja kohtuullisuutta.

Asetusehdotuksen mukaan lennonjohtajien liikkuvuutta ja koulutusolosuhteita kehitetään komission myöhemmin antaman ehdotuksen perusteella siten, että lennonjohtajien tarpeeseen voidaan vastata entistä tehokkaammin yhteisön tasolla kansallisen tason sijasta.

Asetus yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan organisoinnista ja käytöstä (nk. ilmatila-asetus)

Asetusehdotus koskee yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan käyttöä ja organisointia. Tavoitteena on yhden ainoan toiminnallisen ilmatilan muodostava yhteisön ilmatila, jossa yhteiset suunnittelu- ja hallintamenettelyt varmistavat ilmaliikenteen hallinnan tehokkaan ja turvallisen toiminnan.

Toteutuksen ensimmäisessä vaiheessa asetusehdotuksessa perustetaan eurooppalainen ylempi lentotiedotusalue (EUIR) lentopinnalta 285 ylöspäin. EUIR jäsennetään turvallisuus- ja tehokkuusnäkökohtien perusteella funktionaalisiksi ilmatilan lohkoiksi, joiden rajojen ei tarvitse vastata valtioiden rajoja. Funktionaaliset lohkot määritellään yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyä noudattaen. Toinen vaihe alkaa kolmen vuoden kuluttua yhtenäisen yläilmatilan perustamisesta, jolloin perustetaan erillisellä päätöksellä eurooppalainen lentotiedotusalue myös alailmatilaan.

Eurooppalaisella ylemmällä lentotiedotusalueella otetaan vaiheittain käyttöön suora reititys, jotta ilmatilaa voidaan käyttää mahdollisimman taloudellisesti ja ympäristön kannalta parhaalla tavalla turvallisuuteen liittyvät näkökohdat huomioon ottaen. Ilmatilan jäsentämistä, jakamista, luokittelua ja reittisuunnittelua tulee suunnitella yhdenmukaisella tavalla. Alailmatilan

suunnittelu yhdenmukaistetaan siten, että varmistetaan sen yhtenäisyys yläilmatilan kanssa ja perustetaan vastaavat funktionaaliset ilmatilan lohkot. Lennonvarmistuspalvelujen tarjoajien tulee yhdenmukaistaa ilma-alusten liikkeitä lentoasemalle saavuttaessa ja niiltä lähdettäessä koskevat käytännöt. Täytäntöönpanosäännöt vahvistetaan yhtenäisen ilmatilan komiteassa sääntelymenettelyä noudattaen.

Asetusehdotus edellyttää siviili- ja sotilastoiminnan yhteensovittamista. Jäsenvaltioiden on huolehdittava ilmatilan tehokkaasta osoittamisesta siviili- ja sotilaskäyttäjille sekä siitä, että nämä käyttävät ilmatilaa tehokkaasti ja joustavasti. Yhtenäisen ilmatilan komitea vahvistaa sääntelymenettelyä noudattaen joustavan käytön periaatteen soveltamisen perusteista sekä erillisen ilmatilan käyttöä, laajuuden määrittämistä ja sijaintia koskevista perusteista. Jäsenmaat voivat pyytää komissiota ehdottamaan tarkistuksia kyseisiin perusteisiin mikäli sotilastoiminnot häiriintyvät vakavasti. Jäsenvaltioiden on edistettävä ilmapuolustuksen täyttä yhdentymistä ilmatilan hallintaan siten, että varmistetaan ilmatilan täysimittainen hyödyntäminen tiettyjen sovittujen edellytysten ja järjestelyjen mukaisesti ottaen huomioon kansalliset turvallisuusvaatimukset.

Asetusehdotuksen perusteella vahvistetaan säännöt ilmaliikennevirtojen säätelyä varten. Säännöt koskevat mm. reititys- ja liikenteenohjauspolitiikkaa sekä lentoasemien jakamien tulo- ja lähtöaikojen ja ilmaliikennevirtojen säätelyn jakamien aikojen yhdenmukaisuutta. Täytäntöönpanosäännöt vahvistetaan sääntelymenettelyä noudattaen yhtenäisen ilmatilan komiteassa.

Asetus eurooppalaisen ilmaliikenteen hallintaverkon yhteentoimivuudesta (nk. ilmaliikenteen hallintaverkkoasetus)

Asetusehdotuksen päätavoitteena on määritellä ne edellytykset, jotka yhtenäisessä eurooppalaisessa ilmatilassa käytettävien lennonvarmistusjärjestelmien on täytettävä,

jotta niiden tekninen yhteensopivuus voidaan varmistaa ja hyödyntää uuden teknologian antamia mahdollisuuksia. Tähän tavoitteeseen pyrittäessä edistetään samalla laitteiden, järjestelmien ja niihin liittyvien palvelujen sisämarkkinoiden asteittaista luomista.

Asetusehdotuksen liitteessä II luetellaan olennaiset vaatimukset, jotka lennonvarmistusjärjestelmien on täytettävä. Järjestelmien oletetaan olevan olennaisten vaatimusten mukaisia, jos ne vastaavat niitä koskevia yhteisön eritelmiä tai niiden osia, jotka on julkaistu Euroopan yhteisöjen virallisessa lehdessä. Yhteisön eritelmit voivat muodostua joko eurooppalaisista standardeista tai Eurocontrolin laatimista teknisistä eritelmistä. Kaikkien toiminnassa olevien järjestelmien ja rakennneosien tulee olla liitteessä II esitettyjen olennaisten vaatimusten mukaisia vuoden 2009 alussa.

Asetusehdotuksen mukaan täytäntöönpanosääntöjä voidaan laatia sellaisia järjestelmiä varten, jotka ovat olennaisen tärkeitä asetuksen tavoitteiden saavuttamisen kannalta, tai ilmailukenteen hallinnan uusien toimintaratkaisujen tai uuden teknologian yhteensovitetun ja nopean käyttöönoton tukemiseksi. Komissio vahvistaa täytäntöönpanosäännöt ja tarkastelee niitä tarvittaessa uudelleen yhtenäisen ilmatilan komitean avustuksella sääntelymenettelyä tai neuvoa-antavaa menettelyä noudattaen.

Asetusehdotus ja sen liitteet sisältävät säännökset vaatimustenmukaisuuden tarkastamiseksi ja tarkastuslaitosten arvioimisesta ja ilmoittamisesta. Rakenneosista on annettava EY-vaatimustenmukaisuusvakuutus tai EY-käyttöönsoveltuvuusvakuutus. Järjestelmistä on annettava EY-tarkastusvakuutus ennen niiden käyttöönottoa. Kansallinen valvontaviranomainen voi rajoittaa tai kieltää käytön tai poistaa markkinoilta sellaiset rakenneosat tai järjestelmät, jotka eivät ole olennaisten vaatimusten mukaisia.

3. Ehdotuksen käsittely EU:ssa

Asetusehdotuksia käsitellään Euroopan unionin neuvostossa vuoden 2002 aikana.

4. Lainsäädännön alaan kuuluvat asiat

Asetusehdotuksien edellyttämästä lennonvarmistuspalvelujen luvanvaraisuudesta, lennonvarmistuspalvelujen ja niihin liittyvien palvelujen tarjoamisen perusteista, kansallisesta valvontaviranomaisesta, ilmatilan käytöstä ja organisoinnista sekä asetusehdotuksien mukaisten toimenpiteiden vaikutuksista sotilasilmailun alalla ja aluevalvonnassa on säädettävä lain tasolla.

5. Taloudelliset vaikutukset

Asetusehdotuksen edellyttämästä lennonvarmistuksen lupaviranomaisen nimeämisestä ja siihen liittyvistä uusista viranomaistehtävistä ennakoidaan aiheutuvan jonkin verran tabudellisia kustannuksia Suomelle. Asian käsittelyn tässä vaiheessa ei voida esittää arvioita mahdollisista lennonvarmistusjärjestelmien muutoksista aiheutuvista taloudellisista vaikutuksista. Tässä vaiheessa ei voida myöskään ennakoida mahdollisia lentoliikenteen harjoittajille, ilmailijoille tai matkustajille aiheutuvia välillisiä tai välittömiä kustannuksia tai säästöjä. Tällä hetkellä Suomen lennonvarmistuspalvelujen kustannusperusteiset hinnat ovat yhteisömaiden keskitasoa edullisemmat. Asetuspaketin hyväksyminen saattaa aiheuttaa aluevalvonta- ja kriisivalmiussyistä tarpeen perustaa Suomeen osittain päällekkäinen siviili- ja sotilaslennonjohto-organisaatio aluevalvonnan ja sotilasilmailun tarpeita varten.

6. Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto suhtautuu lähtökohtaisesti myönteisesti yhteinen eurooppalainen ilmatila -hankkeen tavoitteisiin ja niihin perustuviin komission asetusehdotuksiin. Valtioneuvosto on tyytyväinen siihen, että lähinnä Keski-Euroopan ilmatilassa esiintyviä ongelmia pyritään ratkaisemaan yhteisötasolla.

Valtioneuvosto katsoo, että asetuspaketti

voidaan lähtökohtaisesti käsitellä sen oikeusperustan mukaisesti I pilariin kuuluvana liikenneasiana. Valtioneuvosto kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että käsittelyn edetessä asiassa voi tulla esille sellaisia erityiskysymyksiä, joita tulee käsitellä II pilariin kuuluvina sotilasasioina. Valtioneuvosto katsoo myös, että yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan perustaminen ei poista jäsenmaiden suvereniteettiä perustuvaa Chicagon yleissopimuksen mukaista velvoitetta vastata omasta kansallisesta ilmatilasta ja siellä annettavasta lennonvarmistuspalvelusta.

Valtioneuvoston näkemyksen mukaan asian käsittelyssä tulee ottaa huomioon se, että jäsenvaltiot ovat siirtäneet käytännön toimivallan ilmaliiikennevirtojen säätelyn osalta Eurocontrolille. Asiaa on siten tarkasteltava myös yleiseurooppalaisesta näkökulmasta ja Eurocontrol-yhteistyön kannalta, mikä takaa laajemman yleiseurooppalaisen lähestymistavan Euroopan ilmatilan ongelmiin. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että Eurocontrolin käytännön kokemusta ja asiantuntemusta hyödynnetään yhteinen eurooppalainen ilmatila -hankkeessa täysimääräisesti, ja että yhteisön ja Eurocontrolin välille luodaan selkeä, tarkoituksenmukainen työnjako. Valtioneuvosto korostaa yhteisön Eurocontrolin jäseneksi liittymisen tärkeyttä ja toivoo sen tapahtuvan mahdollisimman pian.

Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että yhteiset rakenteet ja menetelmät luodaan joustaviksi ja tarkoituksenmukaisiksi, jotta yhteisön eri alueiden erilaiset tarpeet voidaan huomioida. Esimerkiksi lennonvarmistuspalveluasetuksessa edellytetään palveluntarjoajan ja tätä valvovan viranomaisen eriyttämistä ainakin toiminnallisesti. Valtioneuvoston mielestä eriyttäminen tulisi voida toteuttaa joustavasti kunkin jäsenmaan olosuhteisiin parhaiten soveltuvalla tavalla.

Kysymys ilmatilan jakamisesta turvallisuus- ja tehokkuusnäkökohtien perusteella funktionaalsiin lohkoihin, jotka voivat ulottua useamman valtion alueelle, on monisäikeinen ja vaikea. Valtioneuvosto

katsoo, että valtion rajat ylittävä lohko ei ole välttämättä Suomen kaltaisten valtioiden etu. Ilmatilan jakamisperusteita ei ole asetusehdotuksissa tarkemmin yksilöity. Valtioneuvosto pitää tärkeänä, että yhtenäisten ilmatilan lohkojen määrittely perustuu tapauskohtaisiin kustannus-hyöty -analyysihin.

Valtioneuvosto katsoo, että yhtenäisen eurooppalaisen lentotiedotusalue EUIR:in perustamiseen liittyvissä säännöksissä ei tuoda riittävällä tavalla esiin vastuukysymyksiä ja EUIR:in käytännön toteuttamisen vaikeutta. Yhtenäisestä lentotiedotusalueesta huolimatta vastuu Chicagon yleissopimukseen perustuvien velvollisuuksien noudattamisesta säilyy yksittäisillä jäsenvaltioilla.

Ehdotukset lennonvarmistuspalvelujen antamisen luvanvaraisuudesta ja operatiivisten tietojen käyttöoikeudesta on kuvattu lennonvarmistuspalveluasetuksessa hyvin yleispiirteisesti, joten valtioneuvoston kanta voidaan muodostaa vasta säännöksiä sisällön täsmentymisen jälkeen.

Valtioneuvosto katsoo, että yhtenäisen ilmatilan käytön suunnittelu edellyttää aktiivista ja toimivaa yhteistyötä siviili- ja sotilasilmailun toimijoiden välillä. Suomessa on jo toteutettu siviili- ja sotilaslennonjohdon integrointi, joten tältä osin asetuspaketti ei tuo kansallisella tasolla lisäarvoa siviili-ilmailulle. Valtioneuvosto suhtautuu varauksellisesti sotilasilmailun osalta pidemmälle menevään ylikansalliseen integrointiin, johon viitataan erityisesti komission toimenpideohjelmassa yhtenäisen eurooppalaisen ilmatilan toteuttamista varten. Valtioneuvoston näkemyksen mukaan yhteinen eurooppalainen ilmatila -hanke tulee toteuttaa siten, että Suomi voi edelleen itse säädellä ulkomaisten valtion- ja sotilasilma-alusten pääsyä ja toimintaa Suomen ilmatilaan ja ilmatilassa sekä päättää aluevalvonnan ja kriisiaikaisten lennonvarmistuspalvelujen tehokkaasta järjestämisestä. Pysyvien ja/tai tilapäisten sotilasilma-alusten harjoitusalueiden perustaminen Suomen ilmatilaan tulee säilyä Suomen omassa päätösvallassa. Suomen tulee myös voida itsenäisesti säädellä oman ilmatilansa käyttöä joko tilapäisesti tai

pysyvästi sotilaallisen valmiuden kohottamiseen liittyen.